

FALUDY GYÖRGY

1949

*A Népszava kocsiján utaztunk le
a Balatonra, szép, de nem meleg
napon, május legelején. Alföldi,
a legjobb sofőrünk vezetett.
Mögöttünk húsz méterre mindjárt feltűnt
az ávós kocsi. „Élni sem lehet
tőlük,” mondtam Zsuzsának. Hátrafordult:
„Ne bolondíts. Fiatalemberek
útban a Balatonhoz.” – „Fiatalnak
nem fiatalok és nem illik rájuk
az ember szó sem. Követnek. Szántódnál,
meglátod majd, befordulnak utánunk.”
„Fantazialsz.” De Szántódnál mögöttünk
jöttek. A komp pár pillanatja ment el.
Víz-szomjasan mindig fürdőnadrágot
hordtam ruhám alatt. Vetkőzni kezdtem
a kocsiban. Alföldi röhögött.
„Mi baj?” – „Az ávósok is levetkeznek.”
Kibújtam az autóból. Lejebb álltak
nékem háttal, gyűrt és mocskos gatyában.
Vagy húsz méterre úsztam el a parttól,
mikor mindkettő beugrott utánam.
Parancsuk volt tán: fogják meg bokámat,
ha a Sión át meg a Duna habján
le próbálnék kerülni Istanbulba.
A víz jeges volt. Messze kiúsztattam,
hátha egyik vagy másik belefullad,
de jobban szelték a hullámot nálam.
Majd Zsuzsa mellett ültem, törülköztem,
s az autósokkal együtt mosolyogtunk*

*a gatyás ávósokon, akik közben
borzongva szárítkoztak a hideg
szélben és közben ostobán s kiverten
topogtak fel-le. De én semmiképpen
sem állítom, hogy a csatát megnyertem.*

*

*Így kezdődött. Régóta féltem attól,
hogy az utcán egyszerűen lelőnek,
vagy felkötnek hamis vádak terhével,
csak azért, mert tudják: utálok őket.
De ezt nem vártam mégsem. Hogy napi
háromszor ketten le nem szállnak rólam,
éjjel-nappal mindenhová követnek,
mögém ülnek színházban, eszpresszóban,
ha a Velencei tó nádasában
szeretkezünk, lefényképeznek minket,
utánam jönnek, ha a vendéglőben
a WC felé megyek, hogy pisiljek, –
szombat-vasárnap még hat martalócot
akasztanak rám s mindezt csupán annak
előjelül, hogy a jövendőben
egy szép nap, ok nélkül, letartóztatnak,
megkínóznak s alighanem felhúznak.
Olykor nevettem mint ki rég lemondott
az életről, máskor meg ültem némán
és verejtékem szemem közé csorgott.*

*

*Egy éjszaka, közel az év végéhez
kinéztem ablakunkon. Odalent
ott állt az ávós autó. Ketten ültek
benne, elől. Zsuzska már lepihent,
sőt aludt is. Leoltottam a villanyt
és lefeküdtem melléje, de nem
tudtam aludni, mert a martalócok
puffadt pofája ott táncolt szemem
előtt. Egy óra tájt ismét kinéztem.
Ott ültek persze. Zsuzsa lélegzetét
sem hallottam többé, csak az övéket.*

*Mint víz alatt feküdtem a sötét
szobában. Két óra felé kinéztem
megint. Ott voltak. Nem bírtam tovább.
Keltsem fel Zsuzskát? Minek, hadd aludjon.
Felöltöztem, ott hagytam a szobát
és mentem le a Mártonhegyi úton.
A két ávos is gyalog jött mögöttem
én a csúcson, az alapon ők ketten,
egyenlőszárú, pontos háromszögben.
Így mentünk, át az elhagyott utcákon,
hideg párában. A Lánchíd előtt
találkoztunk csak egy riadt alakkal,
ki félreugrott rémülten. A köd
mélyében, zsúfolt és hideg szobákban
a rosszul alvó milliók, a nép
rémálmai között már azt se látta,
hogyan süllyedt az emberi lét.*

*

*Csak mentem, mintha ki akarnék futni
a földről. A Károly körút után
tovább, a bús Nemzeti Múzeumhoz,
de amikor a Lónyay utcán
befordultam, a köd egyszerre eltűnt
és a fekete járda közepén
ott jött Pálóczi-Horváth György barátom
húsz lépéssel a két ávos legény
előtt. Megálltunk, átöleltük egymást.
„Te is,” szóltam. Kíváncsin végignézett:
„Mért aggodalmaskodsz?” kérdezte. „Szocdem
vagy. A legrosszabb, ha tizenöt évet
adnak neked. Mi az? Én kommunista
vagyok. Engemet felakasztanak.”
Mit szólhattam? Álltunk szemközt egymással
a hirtelen kibujt holdfény alatt.
Még egyszer összeöleleztünk s mentünk
a ránk kényszerült mértani alakban:
elől mi, ingó csúcsok s az ávosok,
a háromszög és az állam alapja.*